

Національна академія правових наук України
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРИВАТНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА

Україна, 03150, Київ, вул. Казимира Малевича, 11 код 19485263
Тел.: (044) 200-81-87 E-Mail: ndippp@adamant.net

З.С.С. 2016/р. № 01-9/1-119

Голові комітету з питань правової
політики Маслову Д. В.
01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

Шановний Денисе Вячеславовичу!

Лабораторією корпоративного права імені академіка Володимира Луця Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України в особі к. ю. н., доц., старшого дослідника Л. В. Сіщук на основі наукових досліджень в межах теми: «Приватноправові засади регулювання корпоративних відносин в Україні відповідно до стандартів Європейського Союзу» підготовлено пропозиції змін у формі проєкту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо удосконалення форм реорганізації юридичних осіб відповідно до права Європейського Союзу».

Просимо Вас розглянути пропозиції змін до вказаного вище проєкту Закону та врахувати рекомендації й зауваження у законотворчій діяльності з метою удосконалення положень Цивільного кодексу України у зв'язку з виконанням завдання стосовно інтеграції України до європейського простору, в тому числі у сфері підприємницької діяльності, у зв'язку з чим просимо також дати відповідь про прийняття до розгляду та опрацювання вказаних пропозицій Комітетом з питань правової політики Верховної Ради України.

Додаток:

1. Проєкт Закону – на 8 стор.
2. Пояснювальна записка до проєкту – на 4 стор.
3. Порівняльна таблиця – на 8 стор.

Учений секретар Інституту

Микита БЕРНАЦЬКИЙ

ЗАКОН УКРАЇНИ

**«Про внесення змін до Цивільного кодексу України
щодо удосконалення форм реорганізації юридичних осіб відповідно до права
Європейського Союзу»**

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Внести зміни до Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356):

1) Внести зміни до частини 1 статті 104 і викласти статтю в наступній редакції:

«Стаття 104. Припинення юридичної особи

1. Юридична особа припиняється в результаті реорганізації або ліквідації.

Реорганізація юридичної особи здійснюється шляхом злиття, поділу або перетворення.

У разі реорганізації юридичної особи її майно, права та обов'язки переходять до правонаступника (правонаступників) у порядку універсального правонаступництва.

Особливості окремих форм реорганізації визначаються законом.

2. Юридична особа, яка не вправі розподіляти прибуток між учасниками, не може бути реорганізована, якщо серед правонаступників є юридична особа, наділена таким правом. Якщо серед правонаступників є юридична особа, яка не вправі розподіляти прибуток між учасниками, рішення про реорганізацію товариства, наділеного таким правом, приймається одностайно загальними зборами учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.

Положення цієї частини не застосовуються до державних установ.

{Частина другу статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 2465-IX від 27.07.2022](#)}

{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2275-VIII від 06.02.2018](#)}

3. Юридична особа, яка не вправі розподіляти майно між учасниками, зокрема у разі ліквідації, не може бути реорганізована, якщо серед правонаступників є юридична особа, наділена таким правом. Якщо серед правонаступників є юридична особа, яка не вправі розподіляти майно між учасниками, рішення про реорганізацію товариства, наділеного таким правом, приймається одностайно загальними зборами учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.

Положення цієї частини не застосовуються до державних установ.

{Частина третю статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 2465-IX від 27.07.2022](#)}

{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2275-VIII від 06.02.2018](#)}

4. Установа не може бути перетворена, крім випадків, передбачених законом.

Державна установа може бути перетворена в акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю або товариство з додатковою відповідальністю.

{Частина четверту статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 2465-IX від 27.07.2022](#)}

{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2275-VIII від 06.02.2018](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 421-IX від 20.12.2019](#)}

5. Юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення.

6. Порядок припинення юридичної особи в процесі відновлення її платоспроможності або банкрутства встановлюється [законом](#).

7. Особливості припинення банку, страховика, кредитної спілки як юридичної особи встановлюються законом.

{Статтю 104 доповнено частиною згідно із Законом [№ 3795-VI від 22.09.2011](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1909-IX від 18.11.2021](#) }».

2) Внести зміни до статті 105 та доповнити статтю частиною 7 і викласти в наступній редакції:

«Стаття 105. Виконання рішення про припинення юридичної особи

1. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, зобов'язані протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомити орган, що здійснює державну реєстрацію.

{Частина другу статті 105 виключено на підставі Закону [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

3. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, відповідно до цього Кодексу призначають комісію з припинення юридичної особи (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора та встановлюють порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється.

Виконання функцій комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) може бути покладено на орган управління юридичної особи.

4. До комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи. Голова комісії, її члени або ліквідатор юридичної особи представляють її у відносинах з третіми особами та виступають у суді від імені юридичної особи, яка припиняється.

5. Строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється, не може становити менше двох і більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи.

{Частина п'ята статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 191-VIII від 12.02.2015](#)}

6. Кожна окрема вимога кредитора, зокрема щодо сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального

страхування, розглядається, після чого приймається відповідне рішення, яке надсилається кредитору не пізніше тридцяти днів з дня отримання юридичною особою, що припиняється, відповідної вимоги кредитора.

{Стаття 105 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3456-IV від 22.02.2006](#); в редакції Закону [№ 3384-VI від 19.05.2011](#)}

7. Кредитор, вимоги якого виникли до прийняття рішення про припинення юридичної особи шляхом реорганізації та не є належним чином забезпеченими, має право вимагати надання належного забезпечення виконання зобов'язань, якщо доведе, що внаслідок реорганізації існує ймовірність неналежного виконання зобов'язань перед ним. Особливості захисту прав кредиторів визначаються законом.».

3) Внести зміни до статті 106 та викласти її в наступній редакції:

«Стаття 106. Злиття та поділ юридичних осіб

1. Злиття юридичної особи може здійснюватися шляхом приєднання та шляхом створення нової юридичної особи.

2. Злиттям шляхом приєднання є припинення однієї або кількох юридичних осіб без ліквідації з переданням усього їхнього майна, прав та обов'язків іншій існуючій юридичній особі, у зв'язку з чим учасники (засновники) юридичних осіб, що припиняються, набувають корпоративних прав у юридичній особі- правонаступнику.

3. Злиттям шляхом створення нової юридичної особи є припинення двох або більше юридичних осіб без ліквідації з переданням усього їхнього майна, прав та обов'язків новоствореній юридичній особі, у зв'язку з чим учасники (засновники) юридичних осіб, що припиняються, набувають корпоративних прав у новоствореній юридичній особі.

4. Поділ юридичної особи може здійснюватися шляхом приєднання та шляхом створення нових юридичних осіб.

5. Поділом шляхом приєднання є припинення юридичної особи без ліквідації з переданням усього її майна, прав та обов'язків двом або більше існуючим юридичним особам, у зв'язку з чим учасники (засновники) юридичної особи, що

припиняється, набувають корпоративних прав у юридичних особах- правонаступниках.

6. Поділом шляхом створення нових юридичних осіб є припинення юридичної особи без ліквідації з переданням усього її майна, прав та обов'язків двом або більше новоствореним юридичним особам, у зв'язку з чим учасники (засновники) юридичної особи, що припиняється, набувають корпоративних прав у новостворених юридичних особах.

7. Особливості здійснення окремих форм злиття та поділу, порядок переходу майна, прав та обов'язків, а також захисту прав кредиторів, учасників та інших осіб визначаються законом.».

4) Внести зміни до частин 1 і 2 статті 107 та викласти їх в наступній редакції:

«Стаття 107. Порядок припинення юридичної особи шляхом злиття, поділу та перетворення

1. Кредитор має право вимагати припинення, дострокового виконання або належного забезпечення виконання зобов'язання у випадках та порядку, встановлених законом.

2. Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами та задоволення чи відхилення цих вимог комісія з припинення юридичної особи складає передавальний акт (у разі злиття або перетворення) або розподільчий баланс (у разі поділу), який має містити положення про правонаступництво щодо майна, прав та обов'язків юридичної особи, що припиняється шляхом поділу, стосовно всіх її кредиторів та боржників, включаючи зобов'язання, які оспоруються сторонами.

{Частина друга статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

3. Передавальний акт та розподільчий баланс затверджуються учасниками юридичної особи або органом, який прийняв рішення про її припинення, крім випадків, встановлених [законом](#).

{Абзац перший частини третьої статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3166-VI від 17.03.2011](#)}

{Абзац другий частини третьої статті 107 виключено на підставі Закону [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

4. Порухення положень частин другої та третьої цієї статті є підставою для відмови у внесенні до єдиного державного реєстру запису про припинення юридичної особи та державній реєстрації створених юридичних осіб - правонаступників.

5. Юридична особа - правонаступник, що утворилася внаслідок поділу, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями юридичної особи, що припинилася, які згідно з розподільчим балансом перейшли до іншої юридичної особи - правонаступника. Якщо юридичних осіб - правонаступників, що утворилися внаслідок поділу, більше двох, таку субсидіарну відповідальність вони несуть солідарно.

{Частина п'ята статті 107 в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}

6. Якщо правонаступниками юридичної особи є декілька юридичних осіб і точно визначити правонаступника щодо конкретних обов'язків юридичної особи, що припинилася, неможливо, юридичні особи - правонаступники несуть солідарну відповідальність перед кредиторами юридичної особи, що припинилася. Учасники (засновники) припиненої юридичної особи, які відповідно до закону або установчих документів відповідали за її зобов'язаннями, відповідають за зобов'язаннями правонаступників, що виникли до моменту припинення юридичної особи, у такому самому обсязі, якщо більший обсяг відповідальності учасників (засновників) за зобов'язаннями правонаступників не встановлено законом або їх установчими документами.

{Частина статті 107 в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}».

5) Доповнити статтю 107¹ та викласти її в наступній редакції:

«Стаття 107¹. Загальні умови здійснення злиття та поділу юридичних осіб

1. Злиття та поділ юридичних осіб здійснюються на підставі плану реорганізації.

2. План реорганізації повинен містити відомості про юридичних осіб, які беруть участь у реорганізації, форму реорганізації, умови та порядок переходу майна, прав та обов'язків, порядок набуття учасниками корпоративних прав у юридичній особі- правонаступнику або юридичних особах- правонаступниках, а також інші відомості, встановлені законом.

3. План реорганізації підлягає затвердженню учасниками юридичних осіб, які беруть участь у злитті або поділі, чи іншим органом, уповноваженим законом або установчими документами.

4. Учасники юридичних осіб, які беруть участь у злитті або поділі, мають право на доступ до плану реорганізації та інших документів, пов'язаних із реорганізацією, у порядку, встановленому законом.

5. План реорганізації підлягає оприлюдненню у порядку та строки, встановлені законом.

6. Особи, які відповідно до закону або установчих документів беруть участь у підготовці, затвердженні або виконанні плану реорганізації, несуть цивільно-правову відповідальність за шкоду, завдану юридичній особі, її учасникам або кредиторам внаслідок порушення вимог закону під час здійснення реорганізації.

7. Особливості складання, затвердження, оприлюднення та виконання плану реорганізації, а також порядок захисту прав учасників, кредиторів та інших осіб визначаються законом.».

6) Внести зміни до статті 108 та викласти її в наступній редакції:

«Стаття 108. Перетворення юридичної особи

1. Перетворенням є зміна організаційно-правової форми юридичної особи без її ліквідації.

2. У разі перетворення до юридичної особи нової організаційно-правової форми у порядку універсального правонаступництва переходять усе майно, усі права та обов'язки юридичної особи, що перетворюється.

3. Особливості перетворення окремих видів юридичних осіб визначаються законом.».

7) Статтю 109 виключити.

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Голова

Верховної Ради України

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України
щодо удосконалення форм реорганізації юридичних осіб відповідно до права Європейського Союзу»

Цивільний кодекс України

Цивільний кодекс України	
<p>Стаття 104. Припинення юридичної особи</p> <p>1. Юридична особа припиняється в результаті реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації. У разі реорганізації юридичних осіб майно, права та обов'язки переходять до правонаступників.</p> <p><i>{Частина перша статті 104 в редакції Закону № 642-VII від 10.10.2013}</i></p> <p>2. Юридична особа, яка не вправі розподіляти прибуток між учасниками, не може бути реорганізована, якщо серед правонаступників є юридична особа, наділена таким правом. Якщо серед правонаступників є юридична особа, яка не вправі розподіляти прибуток між учасниками, рішення про реорганізацію товариства, наділеного таким правом, приймається одностайно загальними зборами учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.</p> <p>Положення цієї частини не застосовуються до державних установ.</p> <p><i>{Частина другу статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2465-IX від 27.07.2022}</i></p> <p><i>{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2275-VIII від 06.02.2018}</i></p> <p>3. Юридична особа, яка не вправі розподіляти майно між учасниками, зокрема у разі ліквідації, не може бути реорганізована, якщо серед правонаступників є юридична особа, наділена таким правом. Якщо серед правонаступників є юридична особа, яка не вправі розподіляти майно між учасниками, рішення про реорганізацію</p>	<p>Стаття 104. Припинення юридичної особи</p> <p>1. Юридична особа припиняється в результаті реорганізації або ліквідації.</p> <p>Реорганізація юридичної особи здійснюється шляхом злиття, поділу або перетворення.</p> <p>У разі реорганізації юридичної особи її майно, права та обов'язки переходять до правонаступника (правонаступників) у порядку універсального правонаступництва.</p> <p>Особливості окремих форм реорганізації визначаються законом.</p> <p>2. Юридична особа, яка не вправі розподіляти прибуток між учасниками, не може бути реорганізована, якщо серед правонаступників є юридична особа, наділена таким правом. Якщо серед правонаступників є юридична особа, яка не вправі розподіляти прибуток між учасниками, рішення про реорганізацію товариства, наділеного таким правом, приймається одностайно загальними зборами учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.</p> <p>Положення цієї частини не застосовуються до державних установ.</p> <p><i>{Частина другу статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2465-IX від 27.07.2022}</i></p> <p><i>{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2275-VIII від 06.02.2018}</i></p> <p>3. Юридична особа, яка не вправі розподіляти майно між учасниками, зокрема у разі ліквідації, не може бути реорганізована, якщо серед правонаступників є юридична особа, наділена таким правом. Якщо серед правонаступників є юридична особа, яка не вправі розподіляти майно між учасниками, рішення про реорганізацію</p>

товариства, наділеного таким правом, приймається одностайно загальними зборами учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.

Положення цієї частини не застосовуються до державних установ.

{Частина третю статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 2465-IX від 27.07.2022](#)}

{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2275-VIII від 06.02.2018](#)}

4. Установа не може бути перетворена, крім випадків, передбачених законом.

Державна установа може бути перетворена в акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю або товариство з додатковою відповідальністю.

{Частина четверту статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 2465-IX від 27.07.2022](#)}

{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2275-VIII від 06.02.2018](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 421-IX від 20.12.2019](#)}

5. Юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення.

6. Порядок припинення юридичної особи в процесі відновлення її платоспроможності або банкрутства встановлюється [законом](#).

7. Особливості припинення банку, страховика, кредитної спілки як юридичної особи встановлюються законом.

{Статтю 104 доповнено частиною згідно із Законом [№ 3795-VI від 22.09.2011](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1909-IX від 18.11.2021](#)}

Стаття 105. Виконання рішення про припинення юридичної особи

1. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, зобов'язані протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомити орган, що здійснює державну реєстрацію.

{Частина другу статті 105 виключено на підставі Закону [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

3. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення

товариства, наділеного таким правом, приймається одностайно загальними зборами учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.

Положення цієї частини не застосовуються до державних установ.

{Частина третю статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 2465-IX від 27.07.2022](#)}

{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2275-VIII від 06.02.2018](#)}

4. Установа не може бути перетворена, крім випадків, передбачених законом.

Державна установа може бути перетворена в акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю або товариство з додатковою відповідальністю.

{Частина четверту статті 104 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 2465-IX від 27.07.2022](#)}

{Статтю 104 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 2275-VIII від 06.02.2018](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 421-IX від 20.12.2019](#)}

5. Юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення.

6. Порядок припинення юридичної особи в процесі відновлення її платоспроможності або банкрутства встановлюється [законом](#).

7. Особливості припинення банку, страховика, кредитної спілки як юридичної особи встановлюються законом.

{Статтю 104 доповнено частиною згідно із Законом [№ 3795-VI від 22.09.2011](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1909-IX від 18.11.2021](#)}

Стаття 105. Виконання рішення про припинення юридичної особи

1. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, зобов'язані протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомити орган, що здійснює державну реєстрацію.

{Частина другу статті 105 виключено на підставі Закону [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

3. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення

про припинення юридичної особи, відповідно до цього Кодексу призначають комісію з припинення юридичної особи (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора та встановлюють порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється.

Виконання функцій комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) може бути покладено на орган управління юридичної особи.

4. До комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи. Голова комісії, її члени або ліквідатор юридичної особи представляють її у відносинах з третіми особами та виступають у суді від імені юридичної особи, яка припиняється.

5. Строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється, не може становити менше двох і більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи.

{Частина п'ята статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 191-VIII від 12.02.2015](#)}

6. Кожна окрема вимога кредитора, зокрема щодо сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, розглядається, після чого приймається відповідне рішення, яке надсилається кредитору не пізніше тридцяти днів з дня отримання юридичною особою, що припиняється, відповідної вимоги кредитора.

{Стаття 105 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3456-IV від 22.02.2006](#); в редакції Закону [№ 3384-VI від 19.05.2011](#)}

про припинення юридичної особи, відповідно до цього Кодексу призначають комісію з припинення юридичної особи (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора та встановлюють порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється.

Виконання функцій комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) може бути покладено на орган управління юридичної особи.

4. До комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи. Голова комісії, її члени або ліквідатор юридичної особи представляють її у відносинах з третіми особами та виступають у суді від імені юридичної особи, яка припиняється.

5. Строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється, не може становити менше двох і більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи.

{Частина п'ята статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 191-VIII від 12.02.2015](#)}

6. Кожна окрема вимога кредитора, зокрема щодо сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, розглядається, після чого приймається відповідне рішення, яке надсилається кредитору не пізніше тридцяти днів з дня отримання юридичною особою, що припиняється, відповідної вимоги кредитора.

{Стаття 105 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3456-IV від 22.02.2006](#); в редакції Закону [№ 3384-VI від 19.05.2011](#)}

7. Кредитор, вимоги якого виникли до прийняття рішення про припинення юридичної особи шляхом реорганізації та не є належним чином забезпеченими, має право вимагати надання належного забезпечення виконання зобов'язань, якщо доведе, що внаслідок реорганізації існує ймовірність неналежного виконання зобов'язань перед ним. Особливості захисту прав кредиторів

<p>Стаття 106. Злиття, приєднання, поділ та перетворення юридичної особи</p> <p>1. Злиття, приєднання, поділ та перетворення юридичної особи здійснюються за рішенням його учасників або органу юридичної особи, уповноваженого на це установчими документами, а у випадках, передбачених законом, - за рішенням суду або відповідних органів державної влади.</p> <p>2. Законом може бути передбачено одержання згоди відповідних органів державної влади на припинення юридичної особи шляхом злиття або приєднання.</p>	<p>визначаються законом.</p> <p>Стаття 106. Злиття та поділ юридичних осіб</p> <p>1. Злиття юридичної особи може здійснюватися шляхом приєднання та шляхом створення нової юридичної особи.</p> <p>2. Злиттям шляхом приєднання є припинення однієї або кількох юридичних осіб без ліквідації з переданням усього їхнього майна, прав та обов'язків іншій існуючій юридичній особі, у зв'язку з чим учасники (засновники) юридичних осіб, що припиняються, набувають корпоративних прав у юридичній особі- правонаступнику.</p> <p>3. Злиттям шляхом створення нової юридичної особи є припинення двох або більше юридичних осіб без ліквідації з переданням усього їхнього майна, прав та обов'язків новоствореній юридичній особі, у зв'язку з чим учасники (засновники) юридичних осіб, що припиняються, набувають корпоративних прав у новоствореній юридичній особі.</p> <p>4. Поділ юридичної особи може здійснюватися шляхом приєднання та шляхом створення нових юридичних осіб.</p> <p>5. Поділом шляхом приєднання є припинення юридичної особи без ліквідації з переданням усього її майна, прав та обов'язків двом або більше існуючим юридичним особам, у зв'язку з чим учасники (засновники) юридичної особи, що припиняється, набувають корпоративних прав у юридичних особах- правонаступниках.</p> <p>6. Поділом шляхом створення нових юридичних осіб є припинення юридичної особи без ліквідації з переданням усього її майна, прав та обов'язків двом або більше новоствореним юридичним особам, у зв'язку з чим учасники (засновники) юридичної особи, що припиняється, набувають корпоративних прав у новостворених юридичних особах.</p> <p>7. Особливості здійснення окремих форм злиття та поділу, порядок переходу майна, прав та обов'язків, а також захисту прав кредиторів, учасників та інших осіб визначаються законом.</p>
<p>Стаття 107. Порядок припинення юридичної особи шляхом злиття, приєднання, поділу та перетворення</p> <p>1. Кредитор може вимагати від юридичної особи, що припиняється,</p>	<p>Стаття 107. Порядок припинення юридичної особи шляхом злиття, поділу та перетворення</p> <p>1. Кредитор має право вимагати припинення, дострокового</p>

виконання зобов'язань якої не забезпечено, припинення або дострокового виконання зобов'язання, або забезпечення виконання зобов'язання, крім випадків, передбачених законом.

{Частина перша статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1617-VI від 24.07.2009](#); в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}

2. Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами та задоволення чи відхилення цих вимог комісія з припинення юридичної особи складає передавальний акт (у разі злиття, приєднання або перетворення) або розподільчий баланс (у разі поділу), який має містити положення про правонаступництво щодо майна, прав та обов'язків юридичної особи, що припиняється шляхом поділу, стосовно всіх її кредиторів та боржників, включаючи зобов'язання, які оспорується сторонами.

{Частина друга статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

3. Передавальний акт та розподільчий баланс затверджуються учасниками юридичної особи або органом, який прийняв рішення про її припинення, крім випадків, встановлених [законом](#).

{Абзац перший частини третьої статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3166-VI від 17.03.2011](#)}

{Абзац другий частини третьої статті 107 виключено на підставі Закону [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

4. Порушення положень частин другої та третьої цієї статті є підставою для відмови у внесенні до єдиного державного реєстру запису про припинення юридичної особи та державній реєстрації створюваних юридичних осіб - правонаступників.

5. Юридична особа - правонаступник, що утворилася внаслідок поділу, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями юридичної особи, що припинилася, які згідно з розподільчим балансом перейшли до іншої юридичної особи - правонаступника. Якщо юридичних осіб - правонаступників, що утворилися внаслідок поділу, більше двох, таку субсидіарну відповідальність вони несуть солідарно.

{Частина п'ята статті 107 в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}

виконання або належного забезпечення виконання зобов'язання у випадках та порядку, встановлених законом.

2. Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами та задоволення чи відхилення цих вимог комісія з припинення юридичної особи складає передавальний акт (**у разі злиття або перетворення**) або розподільчий баланс (у разі поділу), який має містити положення про правонаступництво щодо майна, прав та обов'язків юридичної особи, що припиняється шляхом поділу, стосовно всіх її кредиторів та боржників, включаючи зобов'язання, які оспорується сторонами.

{Частина друга статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

3. Передавальний акт та розподільчий баланс затверджуються учасниками юридичної особи або органом, який прийняв рішення про її припинення, крім випадків, встановлених [законом](#).

{Абзац перший частини третьої статті 107 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3166-VI від 17.03.2011](#)}

{Абзац другий частини третьої статті 107 виключено на підставі Закону [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

4. Порушення положень частин другої та третьої цієї статті є підставою для відмови у внесенні до єдиного державного реєстру запису про припинення юридичної особи та державній реєстрації створюваних юридичних осіб - правонаступників.

5. Юридична особа - правонаступник, що утворилася внаслідок поділу, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями юридичної особи, що припинилася, які згідно з розподільчим балансом перейшли до іншої юридичної особи - правонаступника. Якщо юридичних осіб - правонаступників, що утворилися внаслідок поділу, більше двох, таку субсидіарну відповідальність вони несуть солідарно.

{Частина п'ята статті 107 в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}

6. Якщо правонаступниками юридичної особи є декілька юридичних осіб і точно визначити правонаступника щодо конкретних обов'язків юридичної особи, що припинилася, неможливо, юридичні особи - правонаступники несуть солідарну відповідальність перед кредиторами юридичної особи, що припинилася. Учасники (засновники) припиненої юридичної особи, які відповідно до закону або установчих документів відповідали за її зобов'язаннями, відповідають за зобов'язаннями правонаступників, що виникли до моменту припинення юридичної особи, у такому самому обсязі, якщо більший обсяг відповідальності учасників (засновників) за зобов'язаннями правонаступників не встановлено законом або їх установчими документами.

{Частина статті 107 в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}

Стаття 107¹ відсутня.

6. Якщо правонаступниками юридичної особи є декілька юридичних осіб і точно визначити правонаступника щодо конкретних обов'язків юридичної особи, що припинилася, неможливо, юридичні особи - правонаступники несуть солідарну відповідальність перед кредиторами юридичної особи, що припинилася. Учасники (засновники) припиненої юридичної особи, які відповідно до закону або установчих документів відповідали за її зобов'язаннями, відповідають за зобов'язаннями правонаступників, що виникли до моменту припинення юридичної особи, у такому самому обсязі, якщо більший обсяг відповідальності учасників (засновників) за зобов'язаннями правонаступників не встановлено законом або їх установчими документами.

{Частина статті 107 в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}

Стаття 107¹. Загальні умови здійснення злиття та поділу юридичних осіб

1. Злиття та поділ юридичних осіб здійснюються на підставі плану реорганізації.

2. План реорганізації повинен містити відомості про юридичних осіб, які беруть участь у реорганізації, форму реорганізації, умови та порядок переходу майна, прав та обов'язків, порядок набуття учасниками корпоративних прав у юридичній особі- правонаступнику або юридичних особах- правонаступниках, а також інші відомості, встановлені законом.

3. План реорганізації підлягає затвердженню учасниками юридичних осіб, які беруть участь у злитті або поділі, чи іншим органом, уповноваженим законом або установчими документами.

4. Учасники юридичних осіб, які беруть участь у злитті або поділі, мають право на доступ до плану реорганізації та інших документів, пов'язаних із реорганізацією, у порядку, встановленому законом.

5. План реорганізації підлягає оприлюдненню у порядку та строки, встановлені законом.

6. Особи, які відповідно до закону або установчих документів беруть участь у підготовці, затвердженні або виконанні плану реорганізації, несуть цивільно-правову відповідальність за шкоду,

	<p>завдану юридичній особі, її учасникам або кредиторам внаслідок порушення вимог закону під час здійснення реорганізації.</p> <p>7. Особливості складання, затвердження, оприлюднення та виконання плану реорганізації, а також порядок захисту прав учасників, кредиторів та інших осіб визначаються законом.</p>
<p>Стаття 108. Перетворення юридичної особи</p> <p>1. Перетворенням юридичної особи є зміна її організаційно-правової форми.</p> <p>2. У разі перетворення до нової юридичної особи переходять усе майно, усі права та обов'язки попередньої юридичної особи.</p>	<p>Стаття 108. Перетворення юридичної особи</p> <p>1. Перетворенням є зміна організаційно-правової форми юридичної особи без її ліквідації.</p> <p>2. У разі перетворення до юридичної особи нової організаційно-правової форми у порядку універсального правонаступництва переходять усе майно, усі права та обов'язки юридичної особи, що перетворюється.</p> <p>3. Особливості перетворення окремих видів юридичних осіб визначаються законом.</p>
<p>Стаття 109. Виділ</p> <p>1. Виділом є перехід за розподільчим балансом частини майна, прав та обов'язків юридичної особи до однієї або кількох створюваних нових юридичних осіб.</p> <p>2. Після прийняття рішення про виділ учасники юридичної особи або орган, що прийняв рішення про виділ, складають та затверджують розподільчий баланс.</p> <p>Суд, що прийняв рішення про виділ, у своєму рішенні визначає учасника юридичної особи або вищий орган юридичної особи (власника), який зобов'язаний скласти та затвердити розподільчий баланс.</p> <p><i>{Частина друга статті 109 в редакції Закону № 3795-VI від 22.09.2011}</i></p> <p>3. Юридична особа, що утворилася внаслідок виділу, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями юридичної особи, з якої був здійснений виділ, які згідно з розподільчим балансом не перейшли до юридичної особи, що утворилася внаслідок виділу. Юридична особа, з якої був здійснений виділ, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями, які згідно з розподільчим балансом перейшли до юридичної особи, що утворилася внаслідок виділу. Якщо юридичних осіб, що утворилися внаслідок виділу, дві або більше, субсидіарну</p>	<p>Статтю 109 виключити.</p>

відповідальність вони несуть спільно з юридичною особою, з якої був здійснений виділ, солідарно.

{Частина статті 109 в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}

4. Якщо після виділу неможливо точно встановити обов'язки особи за окремим зобов'язанням, що існувало у юридичної особи до виділу, юридична особа, з якої здійснено виділ, та юридичні особи, що були створені внаслідок виділу, несуть солідарну відповідальність перед кредитором за таким зобов'язанням.

{Частина статті 109 в редакції Закону [№ 3795-VI від 22.09.2011](#)}

**Завідувач лабораторії корпоративного права
імені академіка Володимира Луця, к. ю. н.**

Л. В. СІЩУК

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України

«Про внесення змін до Цивільного кодексу України

щодо удосконалення форм реорганізації юридичних осіб відповідно до права Європейського Союзу»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо удосконалення форм реорганізації юридичних осіб відповідно до права Європейського Союзу» розроблено з метою виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері адаптації національного законодавства до асquis Європейського Союзу, а також на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони.

Відповідно до статті 387 Глави 13 «Законодавство про заснування та діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит» Угоди про асоціацію сторони співпрацюють у напрямі поступового наближення законодавства України до права Європейського Союзу у сфері права компаній.

Необхідність прийняття акта також обумовлена Постановою Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2026 року № 438 «Про затвердження Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (асquis ЄС)», якою передбачено імплементацію положень Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2017/1132 щодо деяких аспектів корпоративного права (CELEX: 32017L1132) та Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2019/2121 щодо транскордонних перетворень, злиттів та поділів (CELEX: 32019L2121).

Чинні положення глави 7 Цивільного кодексу України щодо припинення юридичних осіб ґрунтуються на традиційній моделі реорганізації, яка передбачає існування самостійних форм приєднання та виділу. Водночас Директива (ЄС) 2017/1132 використовує інший підхід, відповідно до якого приєднання

розглядається як форма злиття, а конструкція виділу відсутня. Крім того, положення Цивільного кодексу України не містять системного регулювання форм злиття та поділу, а також не передбачають плану реорганізації як базового документа, на підставі якого здійснюється відповідна процедура.

Запропоновані зміни спрямовані на модернізацію положень Цивільного кодексу України та формування сучасної моделі реорганізації юридичних осіб, заснованої на принципі універсального правонаступництва та європейських підходах до правового регулювання корпоративних трансформацій.

2. Цілі та завдання прийняття акта

Метою проєкту Закону є приведення положень Цивільного кодексу України щодо реорганізації юридичних осіб у відповідність до права Європейського Союзу та формування цілісної моделі правового регулювання злиття, поділу та перетворення юридичних осіб. Основними завданнями законопроєкту є:

- удосконалення системи форм реорганізації юридичних осіб;
- приведення конструкцій злиття та поділу у відповідність до положень Директиви (ЄС) 2017/1132;
- закріплення принципу універсального правонаступництва;
- запровадження плану реорганізації як загальної правової конструкції для злиття та поділу;
- посилення гарантій захисту прав кредиторів;
- виключення виділу як окремої форми реорганізації;
- створення передумов для подальшої імплементації положень Директиви (ЄС) 2019/2121.

3. Загальна характеристика та основні положення проєкту акта

Проєктом Закону пропонується внести зміни до глави 7 Цивільного кодексу України. Зокрема, пропонується переглянути систему форм реорганізації юридичних осіб, виключити приєднання як самостійну форму реорганізації, визначивши його як форму злиття, закріпити форми злиття шляхом приєднання та шляхом створення нової юридичної особи, закріпити форми поділу шляхом приєднання та шляхом створення нових юридичних осіб, удосконалити

положення щодо захисту прав кредиторів, запровадити план реорганізації юридичної особи як базовий документ для здійснення злиття та поділу, виключити статтю 109 Цивільного кодексу України, що регулює виділ як окрему форму реорганізації, а також узгодити положення про перетворення юридичної особи із принципом універсального правонаступництва.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Правове регулювання реорганізації юридичних осіб здійснюється Цивільним кодексом України, Законом України «Про акціонерні товариства», Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», а також іншими нормативно-правовими актами.

Проект Закону передбачає внесення змін виключно до Цивільного кодексу України як основного кодифікованого акта приватного права, залишаючи детальне процедурне регулювання спеціальному корпоративному законодавству.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Громадське обговорення

Проект Закону може бути предметом обговорення із представниками наукової спільноти, професійних об'єднань, суб'єктів підприємницької діяльності та інших заінтересованих осіб з метою врахування пропозицій щодо подальшого вдосконалення правового регулювання реорганізації юридичних осіб відповідно до права Європейського Союзу.

Проект Закону пройшов обговорення на засіданні Лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України (Протокол № 4 від 09 червня 2026 року). За результатами обговорення було відзначено актуальність запропонованих змін до Цивільного кодексу України в контексті виконання євроінтеграційних

зобов'язань України, підтримано необхідність модернізації правового регулювання реорганізації юридичних осіб та рекомендовано врахування положень проєкту Закону у процесі подальшого вдосконалення цивільного законодавства України відповідно до права Європейського Союзу.

7. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття Закону сприятиме модернізації положень Цивільного кодексу України у сфері реорганізації юридичних осіб, забезпечить наближення національного законодавства до acquis Європейського Союзу, підвищить рівень правової визначеності під час здійснення корпоративних змін, посилить гарантії захисту прав кредиторів та учасників юридичних осіб, а також створить передумови для подальшої гармонізації корпоративного законодавства України із законодавством Європейського Союзу та підвищення інвестиційної привабливості української економіки.

Проект Закону України
«Про внесення змін до Цивільного кодексу України
щодо удосконалення форм реорганізації юридичних осіб відповідно до права
Європейського Союзу»

Проект вноситься на розгляд Комітету з питань правової політики Верховної ради України завідувачем лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, кандидатом юридичних наук, старшим дослідником Ліліаною Василівною Сіщук.